

AKADEMIA TALENTÓW MUER

Praca nastolatków. Jak to działa?

materiały uzupełniające

W TYM EBOOKU ZNAJDZIESZ:

- najważniejsze zasady dotyczące zatrudniania osób nieletnich
- informacje o ograniczeniach czasowych oraz o minimalnych zarobkach
- pomysły na metody poszukiwania pracy
- wyjaśnienia pojęć, które warto znać
- zasady zarabiania na sprzedaży i na wykonywaniu prostych usług.

Opracowanie nie ma charakteru formalnego doradztwa prawnego.

Przed rozpoczęciem pracy zawsze sprawdź aktualny stan przepisów (Kodeks Pracy) i/lub skorzystaj z porady prawnika.

Trenerka:

Agnieszka Otapowicz
mama 2 pracujących nastolatków

PEŁNA LEKCJA z video i podcastem
na akademiarealna.pl/e-learning

Zasady pracy nastolatków

Na podstawie umowy o pracę możesz pracować, jeśli spełniasz następujące warunki:

1. Masz ukończone co najmniej **15 lat**,
2. Ukończyłeś/aś co najmniej 8-letnią **szkołę podstawową**,
3. **Nie masz przeciwwskazań zdrowotnych** do pracy,
4. Wykonywać będziesz tzw. **prace lekkie**, czyli takie, które nie powodują obciążenia zagrażającego Twojemu zdrowiu i rozwojowi psychofizycznemu. Nie mogą też utrudniać Ci wypełniania obowiązków szkolnych.*

Jeśli masz mniej niż 15 lat:

1. Nie podpiszesz umowy o pracę - w grę wchodzi **jedynie umowa zlecenie lub dzieło**,
2. Zatrudnić Cię może jedynie organizacja/firma prowadząca **działalność kulturalną, artystyczną, sportową lub reklamową**,
3. Musisz mieć **pisemną zgodę rodzica**,
4. Dzieci **poniżej 13 roku** życia nie mogą podpisać żadnej umowy. Jeśli zdarzy się, że np. grają w spektaklu albo reklamie, umowę zawiera rodzic.

*są od tego podpunktu wyjątki jeśli zatrudnienie ma charakter przygotowania zawodowego

Czas pracy jest ograniczony

Szkoła ma najwyższy priorytet.

Aby praca nie przeszkadzała Ci w nauce określono limity godzinowe:

Jeśli masz **16-18 lat**, nie możesz pracować dłużej niż 8 godzin na dobę.

Jeśli masz **13-15 lat**, nie możesz pracować dłużej niż 6 godzin na dobę.

Ważne!

W godziny pracy niepełnoletnich wlicza się czas nauki w ilości, która wynika z programu obowiązkowych zajęć szkolnych.

Nieletni nie mogą pracować w nocy (22:00-6:00).

Ile możesz zarobić?

Podobnie jak w przypadku dorosłych, obowiązuje Cię **minimalne wynagrodzenie**. To kwota, która zmienia się w czasie – sprawdź w internecie ile wynosi aktualnie. Pracodawcy nie wolno zapłacić Ci mniej (oczywiście może więcej :)

Do 26. roku życia osoby uczące się są zwolnione z podatku i składek ZUS. Czyli nic nie będzie "zabierane" od obiecanej Ci kwoty.

Gdzie znaleźć pracę?

POMYSŁ 1:

O pracę najłatwiej w sąsiedztwie

Zapytaj rodzinę, znajomych rodziców i sąsiadów, czy nie potrzebują dorywczej pomocy lub nie znają firm, które szukają tymczasowych pracowników.

POMYSŁ 2:

Skorzystaj z przetestowanych źródeł

Porozmawiaj ze starszymi kolegami, którzy już pracowali. Być może możesz skorzystać z ich źródeł i sprawdzonych pracodawców.

POMYSŁ 3:

Internet to nie tylko portale ogłoszeniowe

Przejrzyj grupy na Facebooku dotyczące pracy w Twoim mieście, sprawdź, czy dla Twojej okolicy są grupy wyspecjalizowane w ogłoszeniach dla nieletnich. Wspomnij o tym, że rozglądasz się za pracą na swoich Stories na Instagramie, czy TikToku. Zajrzyj na fanpage'e dużych sklepów, które potrzebują dodatkowych rąk do pracy w okresie świątecznym i na początku roku.

Oczywiście na portalach też warto szukać. Sprawdź ogłoszenia na OLX, pracuj.pl., dokariery.pl. Zanim podejmiesz się pracy, wykorzystaj internet do znalezienia opinii o danym pracodawcy.

POMYSŁ 4:

Agencje i biura pracy

W niektórych specjalizacjach – np. jeśli chcesz zagrać w reklamie lub w serialu – najlepszą drogą jest współpraca z agencją, do której zgłaszasz się na castingi. Unikaj agencji, które każą Ci płacić za taki casting. Możesz też śledzić ogłoszenia w młodzieżowych biurach pracy (prowadzonych np. przez OHP (dokariery.pl)).

Co to wszystko znaczy?

UMOWA O PRACĘ

To oświadczenie, w którym Ty zobowiązujesz się zostać pracownikiem i wykonywać określone zadania, a Twój pracodawca zobowiązuje się płacić określoną kwotę za te zadania. Taką umowę zawieramy na stałe albo na określony czas. Jako pracownik masz wiele praw – jednym z nich jest prawo do płatnego urlopu.

UMOWA ZLECENIE I UMOWA O DZIEŁO

Nie stajesz się stałym pracownikiem, ale umawiasz się z pracodawcą, że wykonasz dla niego jakiś zakres prac (np. uporządkujesz magazyn) lub wytworzysz jakiś produkt, czyli "dzieło", np. namalujesz mural albo napiszesz wpis na bloga. Kiedy skończysz, otrzymasz wynagrodzenie.

PODATEK DOCHODOWY I ZUS

Jako obywatele "zrzucają" się na utrzymanie naszego Państwa. Wysokość tej "zrzutki" jest zależna m.in. od naszych zarobków, czyli dochodów. Dlatego od naszej wypłaty potrącany jest podatek. Odliczane są od niej także składki na "ZUS", czyli na przyszłą emeryturę i na opiekę medyczną. Ale, w większości przypadków, Ty, jako osoba nieletnia, będziesz zwolniony/a z podatku i składek. Wszystko co zarobisz zostanie "w Twojej kieszeni".

"NA RĘKĘ", BRUTTO, NETTO..... brrrrrunetto???)

O wypłatach często mówimy używając takich określeń żeby odróżnić to, co mamy zapisane w umowie (to kwota BRUTTO), a to, co zostanie nam rzeczywiście wypłacone "na rękę", czyli NETTO. Jak już wiesz, dla Ciebie zazwyczaj NETTO=BRUTTO.

PIT

Formularz z danymi dotyczącymi Twoich zarobków i podatków. Otrzymasz taki po zakończeniu każdego zlecenia. Na początku kolejnego roku musisz zsumować dane z wszystkich otrzymanych w poprzednim roku PITów i na oddzielnej deklaracji wysłać te dane do Urzędu Skarbowego. To tylko wydaje się trudne :) Poproś kogoś doświadczonego o pomoc przy pierwszym wypełnieniu deklaracji, na pewno szybko zrozumiesz jak to się robi.

MUER
Akademia Talentów

Inne sposoby na zarabianie

Możesz sprzedawać stare ubrania, zabawki, gry lub inne przedmioty

Bezpośrednio osobom w Twoim otoczeniu lub na takich platformach jak OLX, Vinted lub Facebook Marketplace.

Z punktu widzenia prawa, nie musisz od zarobionych w ten sposób pieniędzy płacić podatku, jeśli sprzedawany przedmiot był Twoją własnością przez minimum 6 miesięcy, a jego wartość nie przekracza 1000 zł (droższe przedmioty wymagają opłacenia 2% podatku PCC).

Możesz sprzedawać swoje produkty lub świadczyć drobne usługi

Możesz mieć małe stoisko z ręcznie robioną biżuterią, wyprowadzać psy, sprzątać podwórka, montować video, zarabiać na YouTube.

Tak długo jak wpływy z Twoich działań nie przekroczą połowy kwoty minimalnego wynagrodzenia (np. w 2022 nie mogły przekroczyć 1505 zł miesięcznie), tak długo możesz działać jako tzw. działalność nierejestrowa.

To taka firma-nie-firma. Nie musisz jej nigdzie zgłaszać. Ale musisz zapisywać sobie wszystkie transakcje a zarobki zgłosić na początku kolejnego roku w deklaracji podatkowej (tak jak w przypadku np. umów zlecenia).

MUER
Akademia Talentów

Dokument jest załącznikiem
do multimedialnej lekcji dostępnej
bezpłatnie na internetowej platformie
**Akademii Talentów Młodzieżowego
Uniwersytetu Edukacji Realnej**

Projekt p.n. MŁODZI W REALU.pl. sfinansowano przez
Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju
Społeczeństwa Obywatelskiego ze środków Programu
Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021
– 2030. www.niw.gov.pl